



# Hälso- och sjukvården och svensk Life Science ett år före valet

Det är ett år kvar till valet och sjukvården är en av svenska folkets viktigaste fråga just nu. Partierna kommer under hösten att börja finslipa sina valmanifest för att kunna lägga fram sina förslag under kommande valkampanjer. Om detta reflekterar **Anders Blanck**, vd för Läkemedelsindustriföreningen LIF.

**N**är detta skrivs i augusti är Sverige långsamt på väg att återvända efter semestern. Framför oss ligger ett arbetsår som i mycket hög grad kommer att påverkas av att det är allmänna val i september nästa år. Detta gäller i högsta grad även för Life Science-sektorn.

Men en fråga utanför den svenska partipolitiken med anknytning till Life Science har redan tagit plats i den tidningsläsande allmänhetens medvetande. Under hösten kommer beslutet om den europeiska läkemedelsmyndigheten EMA:s nya placering. Jag ska inte spekulera i slutresultatet, men det är uppenbart att intresset kring EMA-lokaliseringen i sig har blåst på intresset för, kunskapen om och debatten kring Life Science i Sverige, kanske framför allt i myndighets- och departementssverige. Femtio årsarbeten har varit sysselsatta i ansökningskansliet, och då produceras mycket underlag och samlas mycket kunskap.

Och i Almedalen i juli var seminarieverksamheten kring hälso- och sjukvårdsfrågorna minst lika intensiv som tidigare. Däremot var det intressant att konstatera att de politiska talen från partiledarna och finansministern inte alls i lika hög utsträckning var inne på sjukvårdsfrågor. Det stora undantaget var Vänsterpartiets Jonas Sjöstedt, som hade sjukvårdens kris som huvudfråga och ägnade hälften av sin talartid åt det ämnet.

Vänsterpartiet har läst opinionsundersökningarna som visar att sjukvården är svenska folkets viktigaste fråga just nu och partiet vill absolut positionera sig inom området. Sjöstedts konkreta förslag i talet var dygnet runt-öppna vårdcentraler – ett förslag direkt taget från Göran Stiernstedts utredning ("Effektiv vård"). Vänsterledaren hade dock svårt att redogöra mera konkret för hur reformen skulle finansieras.

**” Det är alltså nu under de närmaste månaderna det sker – tankearbetet som ska leda till de stora utspelen.**

#### **Intressant politisk process**

Sjöstedts förslag är dock en första glimt av en för sektorn viktig politisk process: Alla partier kommer att ägna hösten åt att finslipa sina valmanifest och ta fram förslag som ska presenteras någon gång under vårens och sommarens valkampanjer. Det är alltså nu under de närmaste månaderna det sker – tankearbetet som ska leda till de stora utspelen. Där blir det oerhört intressant att följa om vi kommer att se några nya idéer eller om hälso- och sjukvården fortsätter kommer att sitta fast i frågan om utförare, privat eller offentlig. Valrörelsen kommer ju exempelvis att ge svar på frågan om hur förslaget om stopp för vinster i välfärden ska hanteras av den nuvarande regeringen: Stillsamt glömmas bort eller faktiskt användas som en mobiliserande fråga i valet för partierna till vänster.

Både detta fokus hos partierna på långsiktig valplanering, liksom den knepiga parlamentariska situationen, gör dock att vi inte kan förvänta oss några som helst nya förslag på riksdagens bord som rör hälso- och sjukvården under resten av innevarande mandatperiod. Regeringsarbetet fortsätter som vanligt och vi har nu även formellt en ny ansvarig minister efter att Gabriel Wikström avgått och Anika Strandhäll fått en mycket utvidgad portfölj. Men i öv-



Anders Blanck

## ” För läkemedelsbranschen är det centralt att den pågående dialogen med betalarna fortsätter och att den utvidgas, systematiseras och blir enklare för alla parter.

rigt kommer det att vara ”inga nyheter” under resten av denna riksdagsperiod. För en branschorganisation som LIF måste dialogen fortsätta, men vi har ett år framför oss där man kan säga att partiernas pilbågar spänns men väldigt få pilar skjuts iväg. Det är spännande i sig, men nog kan man bli lite frustrerad över att tvingas stå och vänta och se ...

### Omvärlden står inte stilla

För det är ju också så att omvärlden och utvecklingen inte står stilla. Vi står uppenbarligen inför vad som måste kallas en medicinsk revolution – och det inser också allt fler, vilket bland annat framgick vid seminarierna i Almedalen. Läkemedelsföretagens pipelines är välfyllda och innehåller löften om ett antal större genombrott inom flera olika terapiområden.

Om dessa genombrott kommer – och det hoppas ju alla att de gör – står företagen och samhället inför nya utmaningar. Finansieringen och prioriteringen för att ta hand om och använda dessa nya möjligheter måste finnas på plats. Det kommer att ställa stora krav, för patienterna kommer inte att nöja sig med att stora genombrott inte kommer

dem till del. För läkemedelsbranschen är det centralt att den pågående dialogen med betalarna fortsätter och att den utvidgas, systematiseras och blir enklare för alla parter. Det finns många goda ansatser i dag, men det finns också alltför mycket komplikationer och osäkerhet från alla berörda.

Om de medicinska sprången som vi är mitt inne i är den största megatrenden (eller disruptive trend som det också kallas och som bättre fångar den stora dramatik som ligger i den trendmässiga förändringen), ska vi inte glömma två andra som över tid också kommer att omforma vården och därmed den marknad som läkemedelsföretagen har att verka i: Den personcentrerade vården och digitaliseringen.

Sommarens Almedalsdiskussioner gjorde det alldeles klart att enigheten är stor om att fokusera mer på patientens perspektiv och mindre på sjukvårdens organisation. Hur gör vi patienterna till en del av vårdteamet? Retoriken är intressant och lovande men den verkliga förändringen och det verkliga patientdeltagandet är en megatrend som fortfarande väntar på att slå igenom på allvar.

Vad gäller digitaliseringen eller e-hälsa så är det uppenbart att den skapar fantastiska möjligheter, men också stora utmaningar. Den nödvändiggör bättre styrning av vården och de strukturerna finns inte på plats än. Vi behöver en djupgående diskussion om hur vi bygger bättre reglering, finansiering och prioritering för att ta tillvara e-hälsans möjligheter, så att den kan bidra till sjukvårdens förändring och modernisering. Och de forskande läkemedelsföretagen måste vara en del i det arbetet.

### Lösningar i samverkan

Så kan situationen beskrivas för oss inom Life Science ett år före valet: Politiskt stillastående, men bakom gardinerna smids förhoppningsvis stora och kloka planer – och samtidigt är vi mitt inne i ett extremt dynamiskt förändrings-skede i svensk hälso- och sjukvård.

Allmänhetens intresse för sjukvården, såsom det manifesteras i opinionsundersökningarna, har dock helt andra och negativa förtecken: De stora medicinska möjligheterna är inte vad som diskuteras när sjukvården kommer på tal – det är sjukvårdens kris, personalbrist och köer. Man kan tycka vad man vill om det, men det är också verklighet.

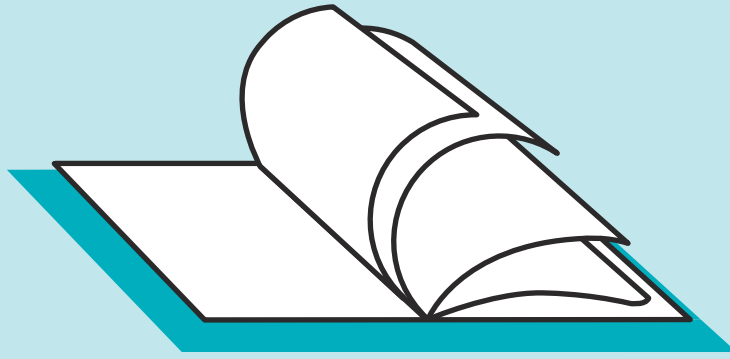
Sjukvårdens kompetensförsörjning är ett reellt problem, men också en paradox. Aldrig har vi haft så mycket personal i sjukvården som nu, men samtidigt rapporterar vissa landsting så mycket som 40 till 50 procent vakanta tjänster i – framför allt – primärvården.

Som branschföreträdare kan jag ju ibland bli lite trött på landstingens snäva budgetfokusering och tycka att man inte tillräckligt lyfter blicken till megatrendernas nivå. Men man måste också ha respekt för den ibland mycket trängda verksamhet de har att hantera. Men det är bara om sjukvårdens huvudmän och Life Science-företagen tillsammans diskuterar och söker lösningar på de stora utmaningarna och möjligheterna vi står inför som vi kan komma framåt.

Vi måste söka ständigt mer samverkan. Så enkelt är det – oavsett om det är valår eller ej.

**ANDERS BLANCK**

Vd, Läkemedelsindustriföreningen LIF



# Hitta specialistleverantörerna!

**H**är hittar du leverantörer som anser sig vara specialister på vår bransch och de förhållanden vi arbetar inom. Du går in via [Pharma-industry.se](http://Pharma-industry.se).

Ni kan söka efter den tjänst ni behöver hjälp med. Chansa inte, anlita en specialist som kan din bransch. De företag som har anmält sig för medverkan i Leverantörsboken är:

